

E-ISSN 2148-5348
ISSN 1300-0853

sted

'Bilimsel
ve Dostça'

SÜREKLİ TIP EĞİTİMİ DERGİSİ | JOURNAL OF CONTINUING MEDICAL EDUCATION
TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ YAYINI | THE PUBLICATION OF TURKISH MEDICAL ASSOCIATION

EYLÜL | SEPTEMBER
EKİM | OCTOBER
2022 | 2022
CİLT 31 | VOLUME 31
SAYI 5 | ISSUE 5

5

Kurucu Editörler / Founding Editors

Dr. Füsün Sayek

Prof. Dr. Şükrü Hatun

Editör/ Editor

Prof. TDr. Orhan Odabaşı

Yardımcı Editör / Assistant Editor

Dr. Aylin Sena Beliner

Yayın Kurulu / Editorial BoardDr. Alican Bahadır
Dr. Alpaslan TürkkanDr. Alper Büyükakkuş
Dr. Burcu TokuçDr. Emrah Kırımlı
Dr. Münevver Kaynak TürkmenDr. Onur Naci Karahancı
Dr. Pinar Okyay

Dr. Rana Savlu

Hakem Kurulu / Advisory Board**Acil Tıp / Emergency Medicine**

Doç. Dr. Bülent Erbil

Deri Hastalıkları / Dermatology

Prof. Dr. Ertan Yılmaz

Kulak Burun Boğaz Hastalıkları /**Otorhinolaryngology**
Prof. Dr. Orhan Yılmaz**Adli Tıp / Forensic Medicine**Prof. Dr. Ümit Biçer
Dr. Durmuş Evcüman
Prof. Dr. Hamit Hancı
Prof. Dr. Aysun Balseven Odabaşı**Tıp Tarihi ve Etik / Medical****History and Ethics**
Prof. Dr. Berna Arda
Prof. Dr. Nüket Örnek Büken**İç Hastalıkları / Internal Medicine**Prof. Dr. Erdal Akalın
Prof. Dr. Murat Akova
Prof. Dr. Önder Ergönül
Prof. Dr. Çetin Turgan
Prof. Dr. Serhat Ünal**Aile Hekimliği / Family Medicine**

Doç. Dr. Mehmet Özen

Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon /**Physical Medicine and Rehabilitation**
Doç. Dr. Deniz Erdoğan
Prof. Dr. Yeşim Gökçe Kutsal**Kadın Hastalıkları ve Doğum /****Gynaecology and Obstetrics**
Prof. Dr. Polat Dursun
Prof. Dr. Haldun Güner
Dr. Görker Sel**Beslenme ve Diyetetik /****Nutrition and Dietetics**
Prof. Dr. Gülden Pekcan
Doç. Dr. Hülya Yardımcı**Genel Cerrahi / Surgery**Prof. Dr. Osman Abbasoğlu
Prof. Dr. Semih Baskan
Dr. Naki Bulut
Prof. Dr. İskender Sayek
Prof. Dr. Cem Terzi**Nöroloji / Neurology**

Prof. Dr. Özden Şener

Çocuk Cerrahisi / Paediatric Surgery

Prof. Dr. Onur Özen

Genel Pratisyenlik / General PracticeDr. Binnaz Başaran
Dr. Remzi Karşı
Dr. Alferi Sağdıç
Dr. Mustafa Sülkü
Dr. Hakan Şen
Dr. Fatih Şua Tapar**Ortopedi ve Travmatoloji/ Orthopaedics**Prof. Dr. Sinan Adıyaman
Prof. Dr. Muharrem Yazıcı**Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları/ Paediatrics**Prof. Dr. Ufuk Beyazova
Dr. Ali Süha Çalikoğlu
Prof. Dr. Zelal Ekinci
Prof. Dr. Şükrü Hatun
Prof. Dr. Nural Kiper
Prof. Dr. Serdar Kula
Prof. Dr. Figen Şahin
Dr. Emrah Şeyhoğlu
Prof. Dr. S. Songül Yalçın
Dr. Öğr. Üyesi Yılmaz Yıldız
Dr. Adnan Yüce**Halk Sağlığı / Public****Health Medicine**
Prof. Dr. Gazanfer Aksakoğlu
Prof. Dr. Dilek Aslan
Doç. Dr. Özen Aşut
Prof. Dr. Deniz Çalışkan
Prof. Dr. Muzaffer Eskiocak
Prof. Dr. Sibel Sakarya
Prof. Dr. Şevkat Bahar Özvarış
Prof. Dr. Özlem Sankaya**Psikiyatri / Psychiatry**Prof. Dr. Berna Uluğ
Prof. Dr. Aylin Uluşahin**Çocuk Ruh Sağlığı ve Hastalıkları/****Paediatric Psychiatry**Prof. Dr. Bahar Gökler
Doç. Dr. Dilşat Foto Özdemir**Tıbbi Farmakoloji / Medical Pharmacology**

Prof. Dr. Alper İskit

Tıp Bilişimi / Medical Informatic

Doç. Dr. Arif Onan

Tıp Eğitimi / Medical Education

Prof. Dr. Melih Elçin

Tıp Hukuku / Medical Law

Av. Mustafa Güler

Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü / Owner and Responsible Editor

Prof. Dr. Rasime Şebnem Korur

Hazırlık ve Tasarım / Preparation and Design

Dr. Vahdet Mesut Ayan

Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi Türk Tabipleri Birliği tarafından birinci basamak sağlık hizmetlerinde çalışan hekimlerin sürekli eğitimi için iki ayda bir yayımlanmaktadır.

Journal of Continuing Medical Education is published bimonthly by the Turkish Medical Association for the continuing education of the physicians working at the primary health care services.

Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi, TÜBİTAK Türk Tıp Dizini ve Türkiye Atf Dizini içinde yer almaktadır.

Journal of Continuing Medical Education is indexed by TUBITAK Turkish Medical Database and Citation Index of Turkey. Ivasdam nonera nostium te publina, nonemeist in taribus, omneris, etistrunte omnenius

Yayın İdare Merkezi ve İletişim AdresiTürk Tabipleri Birliği Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi
GMK Bulvarı Şehit Daniş Tunalıgil Sok. No: 2 Kat: 4, 06570 Maltepe/Ankara
Tel: 0 (312) 231 31 79 (pbx) | Faks: 0 (312) 231 19 52 - 53
<http://www.ttb.org.tr/STED/> | sted@ttb.org.trBasım Yeri: Printcenter Sultan Selim Mah. Libadiye Sok. No:3 4. Levent
34416 İstanbulTel: 0 (212) 371 03 00
Baskı Tarihi: Kasım 2022

Merhaba,

Önceliği birinci basamak sağlık hizmetlerinde bilimsel gelişime katkı sunmak olan Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi (STED) bildiğiniz gibi 1992 yılından bu yana yoluna devam ediyor. Aynı Türk Tabipleri Birliği'nin (TTB) 1953'ten bu yana yoluna devam ettiği gibi... Hekimlik gibi TTB için de milat tabii ki 1953 kabul edilemez. Hekimlere ait en eski izler bu topraklarda ve her yerde bizlere ışık tutmaktadır.

İlk hekimin tanımı "*ah diyene ilk koşan*" ise; hekimlerin amacı da her acıyı dindirmek, her canlının derdini kendine dert etmektir. İnsanlık tarihiyle aynı geçmişi paylaşan bu sanatın, sanat olmasının nedeni de canlıların yararına her türlü ayrıcalık ve özgünlükle yaklaşmaları; her canlıyı biricikliğiyle sağaltan bir yaşam sanatını ortaya koymalarıdır.

İnsanlık tarihinde yazılı olarak bilinen ilk sağlık tanrısı "Bau" dur. Sümerlerde üretken tüm tanrılar kadın olduğu gibi o da bir kadındır. Bilimselliğin yobazlıkça yok edilip engellenmeye çalışıldığı Orta Çağ'da (yani kilisenin "sağaltımı da yalnız biz yaparız" dediği dönemde) toplumdan öğrendiği sağaltma becerilerini "cadı" olarak yakılmayı göze alıp yine topluma sunanlar da kadınlardır.

Hekimin yaşatma sanatı, barış ve huzurla da birlikte olmuş/anılmıştır hep... Hipokrat'ın da hocası olan; en eski hekimlik antlarından birini de ortaya koyan hekim İmhotep'in isminin "barışla/huzurla gelen" anlamında olması da bundandır.

Bilim ve tıp aynı zamanda cesareti de kendisinde barındırmıştır tarih boyu. İlk dersinde Paracelsus, Orta Çağ kilisesinin dogmaları gibi dogmalaştırılmış yanlışlarının da olduğunun kabul edilmediği Galen'in kitaplarını yakmış; dersini o zamana kadar tıbbi tekeline almış Latince yerine anadili olan Almanca işlemiştir. "Tıp bir sosyal bilimdir ve politika büyük ölçüde tıptan başka bir şey değildir" sözünün de sahibi olan ve hücre sel patoloji kuramıyla tıpta paradigma değişikliği sağlayan Virchow ise Berlin Üniversitesi'nde kürsü başkanırken Prusya'daki tifüs salgınında görevlendirildiğinde yazdığı rapor nedeniyle üniversitedeki görevinden de olmuştur. Çünkü Virchow tifüsle mücadele için raporunda, kız çocuklarını da kapsayacak şekilde ücretsiz eğitim; mevcut vergi sisteminde Prusya lehine düzenlemeler yapılması; devlet ile kilisenin mutlak olarak ayrılması gibi öncelikler ortaya koymuştur. Raporun sonunda da uyarmıştır: "Önerilerim dikkate alınmazsa daha büyük bir salgın yanı başımızda biter." Ve Berlin'de 10 yıl sonra çok daha büyük bir salgın olmuştur. Virchow sonraki

yıllarda üniversitedeki görevine dönmüş ve Berlin'de halk sağlığı çalışmaları kapsamında günümüzde şehrin halen temeli olan kanalizasyon sistemini de kurmuştur.

Yakın tarihimizde, yaşadığımız coğrafyada da böylesi iyi hekimlik örnekleri vardır. Ord. Prof. Dr. Süreyya Tahsin Aygün, talidomidin embriyolarda beyin gelişimini etkilediğini ve buna bağlı olarak çocukların fokomeli ile doğduğunu Sağlık Bakanlığı'na raporla sunarak günümüzde "talidomid trajedisi" olarak da anılan durumun dünyada yaşanmadığı iki ülkeden birisinin Türkiye olmasını sağlamıştır. 12 Eylül Darbesi'nin idam uygulamalarına karşı dönemin TTB Merkez Konseyi Başkanı Prof. Dr. Nusret Fişek ve Merkez Konseyi üyeleri, idam cezasına karşı milletvekillerine mektup göndermiş; "*Hekimlik mesleğinin temel ahlak kurallarından birincisi insanları yaşatmak olduğuna göre, hekimlerin de hayatı sona erdirecek olan her eyleme karşı olması doğaldır. (...) Hekim bir öldürme işlemi de yer almamalı ve bir ölüm olgusunun 'izin vereni' ve 'sonucun pasif bir bekleyicisi konumunda olmamalıdır'*" diyerek darbe döneminde TBMM'de onay bekleyen kesinleşmiş ölüm cezası kararlarının yerine getirilmesini engellemekte önemli bir rol oynamışlardır. Bu nedenle yargılanmış ve beraat etmişlerdir. 1982'de TTB MK Başkanı iken Barış Derneği üyesi olması nedeniyle Dr. Erdal Atabek tutuklanmış; "barışın yargılanması" olarak da anılan davada tüm sanıklar beraat ederken Erdal Atabek'in de içinde olduğu bu kişiler, 1984 yılında Nobel Barış Ödülü'ne aday gösterilmiştir. Böyle bir hekimlik mirasını kendisi için yol gösterici olarak gören TTB, iktidarların hoşuna gitmese de bilimsel ve toplumsal yanından asla vazgeçmemiştir. Vazgeçmeyecektir...

Tıp Tarihi, tarih disiplinin de gereği, olgulara önem verip dersler çıkarmak; ileriye dönük sağlık politikalarının kurulmasına katkı sunmak için vardır. TTB tarihi de bunun zor ama iyi örneklerini ortaya koymakta; geleceğimize ışık tutmakta; her şeye rağmen mücadelesini sürdürmektedir. Tüm yukarıda bahsettiklerimizden hareketle; TTB Merkez Konseyi Başkanımız Prof. Dr. Şebnem Korur Fincancı'nın yaşadığı zorlu süreci ve meslek örgütümüzün bilimsel özerkliğine saldırıları yine etik ve bilimsel mücadeleyle hep birlikte aşacağımıza inancımızla, sizleri bu sayımızla selamlıyoruz...

Bilimsel ve dostça kalın...

STED Yayın Kurulu